

การวิเคราะห์ผลของนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา
ในสมัยของ โจ ไบเดน ต่อประเทศไทย
Analysis of the Effects of United State International Trade Policy
in Joe Biden Era on Thailand

นุรโรฟาท் ดาราแม^{1*} และประจวบ ทองศรี²

¹ที่ว่าการอำเภอเยะห์ริง ตำบลยามู อำเภอเยะห์ริง จังหวัดปัตตานี 94150

²มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตำบลสุระมิเล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

*E-mail: lupinnuars@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลของนโยบายเศรษฐกิจ ด้านการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในสมัยรัฐบาลประธานาธิบดี โจ ไบเดน ต่อสถานการณ์การค้าของประเทศไทย เพื่อเตรียมตัวรับมือและรักษาผลประโยชน์ให้ประเทศได้รับประโยชน์สูงสุด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกานั้น ส่งผลต่อเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประชาคมอาเซียน และประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ ทำการศึกษานโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา แนวโน้มสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น และการรับมือด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ทบทวนวรรณกรรม และเรียบเรียงเป็นข้อความเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่านโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันส่งผลต่อการค้าของประเทศไทยโดยแบ่งเป็นประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ด้านภาษีธุรกิจอาจส่งผลไม่ดีต่อการส่งออกสินค้ากลุ่มเหล็ก แต่ส่งผลดีต่อกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและเล็ก 2) ด้านการค้า ส่งผลให้อัตราการส่งออกสินค้าไปยังตลาดสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มขยายตัว 3) ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ จะส่งผลดีในด้านการส่งเสริมการค้าและความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งดึงดูดการลงทุน 4) ด้านความเท่าเทียมทางสิทธิมนุษยชนและเชื้อชาติอาจส่งผลต่อสินค้าที่มีการใช้แรงงานอย่างเข้มข้น 5) ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้อุตสาหกรรมรถยนต์สันดาปภายในมีบทบาทลดลง

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ผลของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ, สหรัฐอเมริกา, ประเทศไทย

Abstract

The objective of this study is to analyze effects of United State international trade policy in Joe Biden era on the economic trade situation of Thailand. As a guideline to prepare, cope and safeguard the country in maximum benefit. Due to change of government and economic policies of the United States that affects the economy of all countries around the world. including the ASEAN Community and Thailand This academic article using international trade theory. Study the international trade policy of the United States government, trend of upcoming situations and coping with secondary data collection methods, literature review and compiled into descriptive text.

The study found that the effects of United State international trade policy in Joe Biden era Thailand is divided into the following points 1) Business taxes may adversely affect the export of steel products. But it is beneficial to small and medium-sized businesses. 2) On the trade side, the rate of merchandise exports to the US market is likely to expand. 3) International cooperation It will have a positive effect on trade promotion and international trade cooperation including attracting investment 4) Human rights and racial equality may affect labor-intensive products 5) Energy and environmental issues is reduced the internal combustion automobile industry role.

Keyword : Analyze effects of United State international trade policy, United States of America, Thailand

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนผ่านจากรัฐบาลประธานาธิบดีคนที่ 45 ดอนัลด์ ทรัมป์ หรือ ดอนัลด์ ทรัมป์ เป็นรัฐบาลประธานาธิบดีคนที่ 46 ซึ่งได้แก่ โจเซฟ โรบิเนตต์ ไบเดน จูเนียร์ หรือ โจ ไบเดน โดยการเปลี่ยนชุดรัฐบาล ประธานาธิบดี รวมถึงนโยบายเศรษฐกิจ ด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาซึ่งมีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดของโลก คิดเป็นมูลค่าราว 20.49 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.28 ของขนาดเศรษฐกิจทั่วโลกนั้น (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา, 2563) มีอิทธิพลสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวโน้มทางการค้า รวมทั้งการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศคู่ค้าต่างๆ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านการนโยบายการบริหารประเทศเพียงเล็กน้อยย่อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปยังประเทศคู่ค้าทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจครั้งนี้ มีแนวคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมผสมสังคมนิยมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นนโยบายที่มีความประนีประนอมมากยิ่งขึ้นนั้นก็ย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจโลก ภูมิภาค รวมถึงประเทศไทยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางการค้า ข้อตกลง ความร่วมมือต่างๆ

ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา แนวโน้มสถานการณ์การค้าของประเทศไทยในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ผลที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมรับมือ และรักษาผลประโยชน์ ฟันฟูเศรษฐกิจ การค้าของประเทศไทยให้เกิดความสำเร็จ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

นโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในสมัยของประธานาธิบดี โจ ไบเดน นั้นเป็นนโยบายที่มีความประนีประนอม ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อเศรษฐกิจโลก โดยสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา (2563) ได้กล่าวว่า สำหรับนโยบายเกี่ยวกับภาษีธุรกิจ รัฐบาลสหรัฐอเมริกามีนโยบายส่งเสริมกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง เนื่องจากเป็นกำลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา และมีนโยบายเก็บภาษีแบบอัตราขั้นบันไดเพื่อส่งเสริมการขยายตัวของกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง ซึ่งกลุ่มธุรกิจของประเทศไทยที่มีการลงทุนในสหรัฐอเมริกา นั้น มักเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดกลางไปจนถึงธุรกิจขนาดเล็ก ขณะที่ พิพัตน์ เหลืองนฤมิตชัย (2564) หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ กลุ่มธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร กล่าวว่า จะมีการใช้นโยบายการคลัง นโยบายภาษี และอาจมีการขึ้นภาษีนิติบุคคล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรการจดทะเบียนตลาดหุ้น

สหรัฐอเมริกาและอาจทำให้นักลงทุนมีการลงทุนในสหรัฐอเมริกาน้อยลงเนื่องจากไม่ต้องการเสียภาษีแพง

สำหรับนโยบายด้านการค้าและด้านความร่วมมือการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญและอาจส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกามากที่สุดนั้น ได้มีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้ากับประเทศคู่ค้าและช่วยเหลือประเทศคู่ค้าขนาดเล็ก (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2563) และยังคงให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) กับประเทศใกล้เคียง เช่น แคนาดาหรือละตินอเมริกา, กลุ่มแคริบเบียน และสหภาพยุโรป เป็นอันดับแรก และอาจจะไม่มีการทำข้อตกลงกับประเทศไทย (พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย, 2564) และใน พ.ศ. 2565 สหรัฐอเมริกาอาจเป็นผู้ร่างกฎกติกาและกรรมการผู้คุมกฎ เพื่อเริ่มต้นเวทีการเจรจาการค้าเสรีใหม่ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องการทำสงครามการค้าทางอ้อมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่านการเข้าร่วมข้อตกลงและความร่วมมือทางการค้ากับประเทศอื่นๆ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในเวทีโลก (ปิติ ศรีแสงนาม, 2563) โดยการที่ โจ ไบเดน มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยมนั้น จะส่งผลต่อการกลับเข้าแข่งขันทางการค้ากับประเทศอื่นๆ ผ่านการเข้าร่วมข้อตกลงและความร่วมมือต่างๆ อย่างเท่าเทียมและอยู่ภายใต้กฎกติกามากขึ้น ซึ่งสำหรับข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) และข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Trans-pacific Partnership : CPTPP) นั้น มานะ และพิมฉัตร (2563) ได้กล่าวว่า สหรัฐอเมริกาอาจจะกลับมาเข้าร่วมข้อตกลงทั้งสองอีกครั้ง หลังจากที่ได้ยกเลิกการเข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าวในสมัยประธานาธิบดีดอนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งการถอนตัวจากข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกหรือการขอเจรจาใหม่นั้น ส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

โดยประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีข้อเสนอทางการค้าที่เป็นคู่แข่งกับข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก นั่นคือ ข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) เป็นข้อตกลงการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยครอบคลุมการลด ละ เลิกภาษีและมาตรการกีดกันทางการค้า อีกทั้งยังมีการสร้างความร่วมมือในมิติอื่นๆ เช่น วิชากิจขนาดกลางและขนาดย่อม, การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ, การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา, การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และความร่วมมือในอีกหลากหลายมิติ ซึ่งเป็นรูปแบบข้อตกลงทางการค้าที่ทั่วโลกกำลังเดินหน้าปฏิบัติ โดยจะเริ่มมีผลบังคับใช้ได้ในช่วงกลางปี 2021 (ปิติ ศรีแสงนาม, 2563) จากสถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลให้รัฐบาลสหรัฐอเมริการื้อฟื้นข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการค้าในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และลดความสำคัญของข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกลง เพื่อสร้างจุดยุทธศาสตร์การค้าในภูมิภาคเอเชียและเพิ่มการกดดันทางการค้ากับ

สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งข้อตกลงทั้งสองเป็นข้อตกลงที่ครอบคลุมการส่งออกสินค้าไปยังตลาดที่ประเทศไทยยังไม่ได้มีข้อตกลงทางการค้าด้วย เช่น เม็กซิโกและแคนาดา (มานะ และพิมฉัตร, 2563)

และในปัจจุบันประชาชนตระหนักถึงความเท่าเทียมด้านสิทธิมนุษยชนและเชื้อชาติมากขึ้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงมักใช้ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและการค้ามนุษย์มาใช้เป็นเครื่องมือต่อรองทางการค้ามาโดยตลอดและยังคงใช้เป็นเครื่องมือต่อรองทางการค้ากับประเทศไทย อีกทั้งมีนโยบายด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมในระดับสูงและอาจเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมในสินค้ามากขึ้น โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มรถยนต์ เครื่องจักร และอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับต้นๆ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2563)

แนวโน้มสถานการณ์การค้าของประเทศไทย

เมื่อวิเคราะห์ผลของนโยบายเศรษฐกิจ ด้านการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ในสมัยประธานาธิบดี โจ ไบเดน ต่อการค้าของประเทศไทย โดยจำแนกออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ซึ่งได้แก่ ประเด็นด้านภาษีธุรกิจ ประเด็นด้านการค้า ประเด็นด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเด็นความเท่าเทียมทางสิทธิมนุษยชนและเชื้อชาติ และประเด็นด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม พบว่า การขึ้นภาษีในสหรัฐอเมริกาอาจส่งผลไม่ดีต่อการส่งออกของประเทศไทย โดย นาวา จันทนสุรคน (2564) ได้กล่าวว่านโยบายตามมาตรการ Section 232 ซึ่งมีการขึ้นภาษีสินค้าประเภทเหล็กจากประเทศไทยร้อยละ 25 ต่อเนื่องจากปี 2561 อีกทั้งการตัดสิทธิสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปของธุรกิจอุตสาหกรรมเหล็ก ส่งผลกระทบต่อส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ขณะที่ อนุสรณ์ ธรรมใจ อดีตกรรมการและผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ สำนักนายกรัฐมนตรีและอดีตรองอธิบดีผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์ ได้กล่าวว่าธุรกิจอุตสาหกรรมเหล็กและอะลูมิเนียมอาจมีการลดภาษีลง (ไทยรัฐ, 2563) อย่างไรก็ตามกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กของประเทศไทยที่มีการลงทุนในสหรัฐอเมริกาอาจจะได้รับประโยชน์จากนโยบายภาษีระบบขั้นบันไดและนโยบายภาษีธุรกิจที่มีการส่งเสริมกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2563)

ส่วนนโยบายการค้าและนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศนั้น พิมพ์ชนก วอนขอพร ได้กล่าวว่า จะส่งผลต่อสินค้าที่มีการค้าและการส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดส่งออกเพียงตลาดเดียวของสินค้าไทยที่มีอัตราขยายตัวในขณะที่ภาพรวมการส่งออกที่ติดลบ โดยการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. 2564 มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

(ประชาชาติธุรกิจ, 2564) อีกทั้ง สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (2563) ได้วิเคราะห์ว่า นโยบายส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้ากับประเทศคู่ค้าและช่วยเหลือประเทศคู่ค้าขนาดเล็ก จะส่งผลดีต่อประเทศไทยในด้านการส่งเสริมการค้า การส่งออกสินค้า ดึงดูดการลงทุนมายังประเทศไทย และเป็นโอกาสสำหรับการผลักดันการเจรจาความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการค้าระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การลดความสำคัญของข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกและเพิ่มความสำคัญของข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกขึ้นนั้น ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์อย่างจำกัด เนื่องจากประเทศไทยไม่เป็นสมาชิกของข้อตกลงทั้งสอง และอาจจะไม่เข้าร่วมข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกเนื่องจากส่งผลให้ได้รับผลประโยชน์น้อยกว่าการสูญเสียผลประโยชน์ โดยอาจส่งผลเสียต่ออุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากมีข้อบัญญัติที่สมาชิกจำเป็นต้องเข้าร่วมในอนุสัญญาการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (The International Union for the Protection of New Varieties of Plants : UPOV1991) ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์พืชไว้ปลูกต่อได้ ขณะที่ประเทศสมาชิกสามารถนำพันธุ์พืชของประเทศไทยไปวิจัยและพัฒนา โดยสามารถจดสิทธิบัตรได้ อีกทั้งประเทศไทยต้องนำเข้าสินค้าจากประเทศสมาชิกมากขึ้น เช่น กากถั่วเหลืองและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมไปถึงปุ๋ย สารเคมี และยาฆ่าแมลงที่หลายประเทศส่งออกเป็นสินค้าเกษตรหลัก (มานะ และพิมฉัตร, 2563) ขณะที่ พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย (2564) ได้วิเคราะห์ว่า ประเทศไทยต้องพิจารณาการเข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าวอีกครั้ง ซึ่งหากสหรัฐอเมริกามาเข้าร่วมนั้น จะทำให้ประเทศไทยเสียความสามารถในการแข่งขันกับตลาดการค้าที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา และอาจส่งผลให้นักลงทุนบางประเทศเช่น ญี่ปุ่น พิจารณาย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่นๆ เช่น เวียดนามหรือมาเลเซีย ที่อยู่ในข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก เพื่อให้ได้ผลประโยชน์จากความร่วมมืออย่างเต็มที่

ทั้งนี้ นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจและลดการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเพื่อลดบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีน จะส่งผลดีต่อธุรกิจอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะธุรกิจที่มีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมต่อกับสินค้าสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ส่งไปสหรัฐอเมริกา เช่น แผงวงจรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ยางเป็นส่วนประกอบสำคัญ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ไม้ และเฟอร์นิเจอร์ อีกทั้งกลุ่มธุรกิจพลังงานน้ำมันฟอสซิลและก๊าซธรรมชาติรวมถึงธุรกิจอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมนุษย์อาจเคลื่อนย้ายมายังประเทศกลุ่มเอเชียมากขึ้น รวมถึงธุรกิจอุตสาหกรรมเหล็กและอะลูมิเนียม อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อาจเคลื่อนย้ายมายังกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2563) สอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (2563) ซึ่งวิเคราะห์ว่า หากสหรัฐอเมริกามีการผ่อนปรนนโยบายทางการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น จะช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าของประเทศไทยที่ส่งออกไปยัง

สาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อผลิตหรือแปรรูปเป็นสินค้าส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกามากขึ้น อีกทั้งการที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ รถไฟความเร็วสูง ระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ จึงมีความต้องการสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เหล็ก อลูมิเนียม และคอนกรีต ซึ่งส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย (มานะ และพิมฉัตร, 2563)

สำหรับนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพลังงาน อาจเป็นอุปสรรคและเพิ่มต้นทุนต่อผู้ส่งออก ศูนย์วิจัยกรุงไทยคอมพาส (2563) วิเคราะห์ว่า นโยบายมุ่งเน้นพลังงานสะอาดและรถยนต์ไฟฟ้า ทำให้มูลค่าตลาดรถยนต์ไฟฟ้าทั่วโลกมีแนวโน้มการเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ตลาดรถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์สันดาปภายในมีบทบาทลดลง ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการของประเทศไทยที่เป็นห่วงโซ่อุปทานสำคัญของโลกในการส่งออกชิ้นส่วนรถยนต์ สอดคล้องกับ พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย (2564) ที่ได้วิเคราะห์ว่านโยบายสิ่งแวดล้อมและรถยนต์ไฟฟ้านั้นอาจกระทบภาคอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทยเนื่องจากเป็นฐานการผลิตรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ที่มีการสันดาปภายใน อย่างไรก็ตาม ขวัญภา ฝวนิล กล่าวว่าการที่สหรัฐอเมริกากลับเข้าสู่ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) จะส่งผลทั้งดีและไม่ดีต่อประเทศไทย โดยนโยบายดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดการใช้รถยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น เป็นโอกาสในการส่งออกสินค้าเกี่ยวกับรถยนต์ไฟฟ้า โดยประเทศไทยต้องพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าให้เร็วยิ่งขึ้น (ประชาชาติธุรกิจ, 2564)

ส่วนนโยบายด้านแรงงาน รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญสิทธิแรงงานในภาคประมงในประเทศไทยซึ่งมีการพึ่งพาแรงงานเข้มข้น (Labor-intensive) ส่งผลต่อการส่งออกสินค้า เช่น อาหารทะเล โดยอาจใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจากสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่มีควมคืบหน้าเท่าที่ควร สอดคล้องกับ กัญญกั ดันติพิพัฒน์พงศ์ ซึ่งกล่าวว่า หากประเทศไทยยังคงมีการใช้แรงงานผิดกฎหมาย จะส่งผลให้ถูกปรับลดสถานะ และคำร้องขอของสหรัฐอเมริกาต่อการแก้ไขกฎหมายแรงงานและตั้งสหภาพแรงงานต่างด้าวนั้นจะมีผลต่อการพิจารณาต่อสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) ของประเทศไทยที่กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณา หลังจากที่ถูกตัดสิทธิจำนวนสองครั้งในสมัยของประธานาธิบดี ดอนัลด์ ทรัมป์ (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) อย่างไรก็ตาม การตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวมไม่มากนัก เนื่องจากอัตราการขยายตัวภาคส่งออกไปสหรัฐอเมริกายังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อไป ขณะที่อัตราการเติบโตของสินค้าที่เป็นคู่แข่งกับสาธารณรัฐประชาชนจีนอาจลดลง (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2563)

ดังนั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้มีนโยบายเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ โดยจำแนกออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นด้านภาษีธุรกิจ ประเด็นด้านการค้า ประเด็นด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเด็นด้านความเท่าเทียมทางสิทธิมนุษยชนและเชื้อชาติ และประเด็นด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปตามประเด็นได้ดังต่อไปนี้ การขึ้นภาษีในสหรัฐอเมริกาอาจส่งผลไม่ดีต่อการส่งออกของประเทศไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหล็ก ซึ่งมีการขึ้นภาษีร้อยละ 25 อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการลงทุนในสหรัฐอเมริกาอาจจะได้รับประโยชน์จากนโยบายภาษีระบบขึ้นบันไดและนโยบายภาษีธุรกิจที่มีการส่งเสริมกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง

นโยบายการค้า จะส่งผลต่อสินค้าที่มีการค้าและการส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. 2564 มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น อีกทั้งนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งมีการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้ากับประเทศคู่ค้า และช่วยเหลือประเทศคู่ค้าขนาดเล็ก ซึ่งจะส่งผลดีต่อประเทศไทยในด้านการส่งเสริมการค้า การส่งออกสินค้า ดึงดูดการลงทุนมายังประเทศไทย และเป็นโอกาสสำหรับการผลักดันการเจรจาความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้ นโยบายของสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับลดบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น จะส่งผลดีต่อธุรกิจอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะธุรกิจที่มีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมต่อกับสินค้าสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ส่งไปสหรัฐอเมริกา

แม้นโยบายเบื้องต้นของ โจ ไบเดน โดยรวมแล้วจะส่งผลดีต่อภาพรวมการค้าการส่งออกของประเทศไทย เช่นการส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมก่อสร้างและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่อาจส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกสำคัญเช่นกัน เนื่องจากนโยบายสิ่งแวดล้อมและพลังงานทำให้บทบาทของอุตสาหกรรมรถยนต์สันดาปภายในมีบทบาทลดลง โดยประเทศไทยอาจต้องพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น อีกทั้งนโยบายในประเด็นความเท่าเทียมทางสิทธิมนุษยชนและเชื้อชาตินั้นส่งผลต่อการส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นอย่างสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาหารทะเล อย่างไรก็ตามปัญหาการค้ามนุษย์นั้นสามารถดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และได้รับคืนสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป ป้องกันไม่ให้นำประเด็นดังกล่าวใช้เป็นเครื่องมือต่อรองทางการค้าได้อีกในอนาคต

ประเทศไทยควรดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้ากับประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นคู่แข่งกันทางยุทธศาสตร์อย่างดี ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องวางตัวให้ดีเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้ดีที่สุด อีกทั้งต้องรักษาความสัมพันธ์สร้างพันธมิตรที่ดีกับหลากหลายประเทศทั่วโลก และพิจารณาการเข้าร่วมข้อตกลง ความร่วมมือต่างๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์และตลาดทางการค้า เพิ่มโอกาสทางการค้า เพิ่มอำนาจการต่อรอง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และได้รับสิทธิพิเศษทางเศรษฐกิจด้านการค้าระหว่างประเทศ

บรรณานุกรม

- ไทยรัฐ. (2563). นโยบาย “โจ ไบเดน” ผลบวกเศรษฐกิจโลก ไทยพึงระวังละเมิดสิทธิมนุษยชน. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/business/1973107>
- ปิติ ศรีแสงนาม. (2563). 6 ประเด็นการค้า การลงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ไทยต้องจับตาในปี 2021. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/6-issues-that-thailand-must-keep-an-eye-on-in-2021/>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2564). นโยบายการค้า “ไบเดน” ดันส่งออกไทยพุ่ง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/economy/news-599914>
- พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย. (2564). โจ ไบเดน มีผลอย่างไรต่อเศรษฐกิจไทย. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/เศรษฐกิจ/136298>
- มานะ นิมิตรวานิช และพิมฉัตร เอกฉันท. (2563). จัปตาทิศทางเศรษฐกิจและการค้าทั่วโลก หากผู้นำสหรัฐฯ คนใหม่ คือ โจ ไบเดน. สืบค้นจาก file:///C:/Users/User/Desktop/EconomyResourcesDownload_618Research_Note_06_11_63.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ. (2563). แนวโน้มการเลือกตั้งสหรัฐฯ และผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจการค้าการลงทุนของไทย. สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/629229/629229.pdf 2563
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2563). อนุสรณ์ ชื่นนโยบาย “โจ ไบเดน” เป็นผลบวกต่อเศรษฐกิจโลก-เอเชีย. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.infoquest.co.th/2020/46788>